

17.6.2011

A7-0184/ 001-001

PAKEITIMAS 001-001

pateikė Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

Pranešimas

Vicky Ford

Valstybių narių biudžeto sistemų reikalavimai

A7-0184/2011

Pasiūlymas dėl direktyvos (COM(2010)0523 – C7-0397/2010 – 2010/0277(NLE))

PARLAMENTO PAKEITIMAI*

Komisijos pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

dėl valstybių narių biudžeto sistemų reikalavimų

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 126 straipsnio 14 dalies trečią pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę¹,

kadangi:

(-1) *Patirtis, įgyta per pirmąjį Ekonominės ir pinigų sąjungos veikimo dešimtmetį, rodo, kad reikia skubiai gerinti Sąjungos ekonomikos valdymą, kuris turėtų būti grindžiamas didesne nacionaline atsakomybe už bendrai sutartas taisykles ir politiką*

* Pakeitimai: naujas arba pakeistas tekstas paryškintas kursyvu; išbrauktas tekstas nurodomas simboliu ■ .

¹ OL C , , p.

bei tvirtesne nacionalinės ekonominės politikos stebėsenos sistema Sąjungos lygmeniu.

- (1) Reikia pasiremti pirmojo ekonominės ir pinigų sąjungos veikimo dešimtmečio patirtimi. Dėl pastarojo meto ekonomikos pokyčių kilo naujų sunkumų, susijusių su visoje ES vykdoma fiskaline politika, ir jie visų pirma išryškino poreikį nustatyti vienodus valstybių narių biudžeto sistemas sudarančių taisyklių ir procedūrų reikalavimus. Ypač svarbu apibrėžti, ką turi daryti nacionalinės valdžios institucijos, kad būtų laikomasi Sutarčių Protokolo Nr. 12 dėl perviršinio deficito procedūros, visų pirma jo 3 straipsnio, nuostatų, ***ir kad būtų laikomasi jų įsipareigojimų įgyvendinti strategijas ir politikos tikslus, kuriuos priėmė Europos Vadovų Taryba.***
- (1a) ***Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) numatyta, kad nustatydama ir įgyvendindama savo politikos kryptis ir veiksmus, Sąjunga turėtų atsižvelgti į reikalavimus, susijusius su aukšto lygio užimtumo skatinimu, tinkamos socialinės apsaugos užtikrinimu ir kova su socialine atskirtimi.***
- (1b) ***Europos Vadovų Taryba, susitikusi 2010 m. birželio 17 d., priėmė naują darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo strategiją „2020 m. Europa“, siekdama, kad po krizės Sąjunga taptų stipresnė ir jos ekonomika būtų orientuota į pažangų, tvarų ir integracinį augimą, taip pat užtikrintų aukšto lygio užimtumą, produktyvumą ir socialinę sanglaudą. Be to, Europos Vadovų Taryba siekdama, kad valstybėms narėms būtų naudingas ankstyvas koordinavimas Europos lygmeniu ir kad pagerėtų priežiūra bei tuo pat metu būtų vykdomas biudžeto priemonių ir struktūrinių reformų, kuriomis skatinamas augimas ir užimtumas, vertinimas, nusprendė 2011 m. sausio 1 d. pradėti politikos koordinavimo Europos semestrą.***
- (1c) ***Ši direktyva yra ekonomikos valdymo teisėkūros, kuria siekiama ilgalaikio Sąjungos ekonomikos stabilumo, dalis.***
- (1d) ***Stabilumo ir augimo paktas bei išsami ekonomikos valdymo sistema turėtų papildyti Sąjungos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją ir su ja derėti.***
- (1e) ***Dinamiškos vidaus rinkos sukūrimas ir palaikymas turėtų būti laikomi tinkamo ir sklاندus Ekonominės ir pinigų sąjungos veikimo elementu.***
- (1f) ***Geresnė ekonomikos valdymo sistema turėtų būti grindžiama keliomis tarpusavyje susietomis ir derančiomis tvaraus augimo ir darbo vietų kūrimo politikos kryptimis, t. y. Sąjungos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategija, daugiašalės priežiūros sistema (Europos semestras), veiksminga perviršinio biudžeto disbalanso prevencijos ir koregavimo procedūra (Stabilumo ir augimo paktas), tvirta makroekonominio disbalanso prevencijos ir koregavimo sistema, sustiprintu finansų rinkų reguliavimu ir priežiūra.***
- (1g) ***Reikia visapusiško ir integruoto euro zonos skolų krizės problemos sprendimo, nes daliniai sprendimai iki šiol buvo neveiksmingi.***
- (1h) ***Ekonominės valdymo Sąjungoje demokratinio teisėtumo ir paties ekonominio valdymo stiprinimas turėtų vykti vienu metu, ir to reikėtų siekti į ekonominės ir biudžeto politikos koordinavimo procedūras labiau ir savalaikiškiau įtraukiant Europos Parlamentą ir nacionalinius parlamentus.***

- (1i) *Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras (toliau – Semestras) turėtų atlikti esminį vaidmenį įgyvendinant reikalavimą pagal SESV 121 straipsnio 1 dalį, kad valstybės narės vertintų savo ekonominę politiką kaip bendro intereso sritį ir atitinkamai ją derintų. Skaidrumas, atskaitomybė ir nepriklausoma priežiūra yra neatsiejamos sustiprinto ekonomikos valdymo dalys. Taryba ir Komisija atitinkamai ekonominės politikos koordinavimo etapais turėtų viešai paskelbti ir nurodyti savo pozicijų ir sprendimų priežastis.*
- (1j) *Į politinį valstybių narių atsaką į įvertinimus, sprendimus, rekomendacijas ir išpėjimus, joms pagal Europos semestro sistemą pateiktus Komisijos ar Tarybos, derėtų atsižvelgti atliekant prevencinių ir koreguojamųjų Stabilumo ir augimo pakto dalių vykdymo procedūras bei imantis vykdymo priemonių, kuriomis koreguojamas makroekonominis disbalansas euro zonoje.*
- (2) Valstybių narių vyriausybės ir valdžios sektoriaus subsektoriai naudoja viešojo sektoriaus apskaitos sistemas, kurios, be kitų, apima šiuos elementus: buhalterinę apskaitą, vidaus kontrolę, finansinę atskaitomybę ir auditą. Juos reikėtų skirti nuo statistinių duomenų, susijusių su valdžios sektoriaus finansų rezultatais, apskaičiuojamais taikant statistinius metodus, ir nuo prognozių arba biudžeto sudarymo veiksmų, susijusių su būsima valdžios sektoriaus finansų raida.
- (3) Norint rengti labai kokybiškus ir palyginamus valstybių narių statistinius duomenis, būtina užtikrinti visų valdžios sektorių išsamią ir patikimą viešųjų finansų apskaitos tvarką.
- (4) Kad Sąjungos biudžeto priežiūros sistema tinkamai veiktų, labai svarbu užtikrinti galimybę gauti fiskalinius duomenis. Galimybė reguliariai laiku gauti patikimus fiskalinius duomenis – tinkamos ir laiku atliekamos stebėsenos pagrindas, o ši savo ruožtu leidžia neigiamų biudžeto pokyčių **ar neigiamų pokyčių, kurie veikia bendrą ekonominę padėtį**, atveju nedelsiant imtis veiksmų. Esminis fiskalinių duomenų kokybės užtikrinimo elementas – skaidrumas; tai reiškia, kad tokie duomenys privalo būti reguliariai skelbiami.
- (5) Kalbant apie statistinius duomenis, 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos¹ nustatyta teisinė Europos statistikos rengimo sistema siekiant formuluoti, taikyti, stebėti ir vertinti Sąjungos politikos kryptis. Tuo reglamentu taip pat nustatyti ir tiksliai apibrėžti Europos statistikos tobulinimo, rengimo ir sklaidos principai: profesinis nepriklausomumas, nešališkumas, objektyvumas, patikimumas, statistinių duomenų konfidencialumas ir ekonomiškumas. 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 479/2009 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties priede pateikto Protokolo dėl perviršinio deficito procedūros taikymo ■ sustiprinti² Komisijos įgaliojimai tikrinti statistinius duomenis, naudojamus perviršinio deficito procedūrai.
- (5a) *Kad būtų labiau pasitikima Europos statistika ir būtų užtikrinta profesinė nacionalinių statistikos institucijų nepriklausomybė, valstybės narės turėtų ir toliau visapusiškai laikytis įsipareigojimo įgyvendinti Reglamentą (EB) Nr. 223/2009, ypač statistikos principus, išdėstytus Europos statistikos praktikos kodekse, kuriam*

¹ OL L, 87, 2009 3 31, p. 164.

² OL L, 145, 2009 6 10, p. 1.

Komisija pritarė savo 2005 m. gegužės 25 d. rekomendacijoje dėl nacionalinių ir Bendrijos statistikos institucijų nepriklausomumo, vientisumo ir atskaitomybės. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad nacionalinės statistikos institucijos turėtų reikalingos autonomijos biudžeto asignavimų ir statistinės informacijos skelbimo srityse bei skaidrią aukščiausio rango vadovų skyrimo ir atleidimo procedūrą. Be to, siekiant užtikrinti visapusišką pasitikėjimą ataskaitomis Europos lygmeniu, nacionalinės audito institucijos taip pat turėtų turėti to paties masto profesinę nepriklausomybę.

- (6) Apibrėžtys „bendrasis šalies“, „biudžeto deficitas“ ir „investicijos“ pateiktos Protokole dėl perviršinio deficito procedūros su nuoroda į Europos integruotų ekonominių sąskaitų sistemą (ESS), kuri (1996 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2223/96 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Bendrijoje) pakeista Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema¹ (toliau – ESS 95).
- (7) Neobjektyvios ir netikroviškos makroekonominės ir biudžeto prognozės gali labai varžyti fiskalinio planavimo veiksmingumą, todėl gali būti sunku laikytis biudžetinės drausmės, o dėl prognozių rengimo metodikų skaidrumo ir jų patvirtinimo ***turėtų*** labai pagerėti makroekonominių ir biudžeto prognozių, kurios reikalingos fiskaliniam planavimui, kokybė.
- (8) ***Tiek Komisijai, tiek valstybėms narėms*** norint užtikrinti, kad vykdamt biudžeto politiką būtų naudojamos tikroviškos prognozės, itin svarbus skaidrumas, todėl būtina, kad ***viešai skelbiamos ir visuomenei prieinamos būtų ne tik oficialios makroekonominės ir biudžeto prognozės, bet ir metodikos, prielaidos ir parametrai, kuriais tokios prognozės grindžiamos.***
- (9) ***Alternatyvūs scenarijai ir su jais susijęs poveikis biudžeto projekcijoms papildo pagrindinį makroekonominį scenarijų ir sudaro galimybę*** analizuoti fiskalinių kintamųjų pokyčius kitokių ekonominių prielaidų atvejais, taip gerokai sumažinant dėl prognozių klaidų kylančios grėsmės biudžetinei drausmei riziką.
- (10) Komisijos prognozės ***ir informacija apie modelius, kuriais jos grindžiamos***, yra naudingas lyginamasis standartas valstybėms narėms rengiant pagrindinį scenarijų, nes taip ***joms sudaroma galimybė įvertinti*** biudžeto planavimui naudojamų prognozių pagrįstumą, nepaisant to, kad gali skirtis tikėtinas valstybių narių atsižvelgimo į Komisijos prognozes mastas priklausomai nuo prognozės rengimo laiko ir prognozių rengimo metodikų bei prielaidų palyginamumo. ***Kitų nacionalinių ar tarptautinių nepriklausomų institucijų prognozės gali taip pat būti naudingi lyginamieji standartai.***
- (10a) ***Jei Komisijos prognozės ženkliai tiksliau atspindi tikrąją ekonominę veiklą nei valstybių narių, kurių valiuta yra euras, prognozės, derėtų reikalauti, kad šios valstybės naudotųsi Komisijos prognozėmis kaip savo biudžeto planavimo pagrindu.***
- (10b) ***Ženkliūs valstybių narių ir Komisijos prognozių skirtumai turėtų būti išsamiau paaiškinti stabilumo ir konvergencijos programose, parengtose pagal Tarybos***

¹ OL L, 310, 1996 11 30, p. 1.

*reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo*¹.

- (10c) *Kadangi esama tarpusavio priklausomybės tarp valstybių narių biudžetų ir su Sąjungos biudžetu susijusių įplaukų ir mokėjimų, ypač bendro projektų finansavimo srityje, Sąjungos biudžeto prognozės turėtų būti rengiamos laikantis skaidrumo, panašaus į reikalaujamą iš valstybių narių. Taigi Semestre kartu su valstybių narių biudžetais derėtų analizuoti ir Sąjungos biudžetą.*
- (10d) *Komisijos ir kiekvienos valstybės narės susitarimas dėl prognozių sudarymo metodikos ir prielaidų, kurios naudojamos preliminarioms biudžeto prognozėms, tipo ir įvairovės galėtų užtikrinti valstybės narės sudaromų prognozių skaidrumą ir aiškumą. Dėl to būtų galima išvengti prieštaringų makrofiskalinių scenarijų ir sustiprėtų biudžeto planavimui naudojamų prognozių pagrįstumą.*
- (11) *Oficialių makroekonominių ir biudžeto prognozių kokybė pagerėtų, jei jos būtų audituojamos planavimo etape ir tai atliktų nepriklausoma viešoji institucija. Nuodugnus auditas apima visapusišką ekonominių prielaidų nagrinėjimą, jų lyginimą su kitų institucijų parengtomis prognozėmis ir ankstesnių prognozių patikimumo vertinimą.*
- (12) *Kadangi taisyklėmis pagrįstų biudžeto sistemų, kurios pastebėtos kai kuriose valstybėse narėse, veiksmingumas skatinant biudžetinę drausmę yra įrodytas, tvirtos nacionalinės fiskalinės taisyklės, atitinkančios Sąjungos lygmens biudžeto tikslus, turi būti griežtesnės Sąjungos biudžeto priežiūros sistemos kertinis akmuo. Fiskalinės taisyklės veiksmingumas labiau tikėtinas, jei jos nustatomos nacionaliniu lygmeniu, kad būtų atsižvelgiama į nacionalinius ypatumus ir užtikrinamas išipareigojimas jų laikytis. Geriausios praktikos pavyzdžiai rodo, kad nustatant fiskalines taisykles reikėtų vengti retrospektyvaus požiūrio, kurio laikantis galima netinkamai įvertinti vienkartinis mokėjimus arba įplaukas, taigi nebūtinai galima tiksliai numatyti ateityje vyksiančius procesus. Reikėtų, kad tvirtose fiskalinėse taisyklėse būtų tiksliai apibrėžti siektini rodikliai ir mechanizmai, reikalingi laiku vykdyti veiksmingą stebėseną. Be to, politikos vykdymo patirtis parodė, kad norint užtikrinti veiksmingą skaitinių taisyklių taikymą, už jų nesilaikymą turi būti numatytos pasekmės, kurios gali būti sietinos tik su reputacija.*
- (12a) *Nepriklausoma biudžeto politikos srityje veikianti įstaiga ar institucija savo kvalifikacija bei užtikrindama skaidrumą ir patikimumą gali atlikti naudingą vaidmenį vykdant biudžeto politiką. Tokios nepriklausomos viešosios įstaigos gali, be kita ko, pateikti makroekonominės ir biudžeto prognozes bei atlikti jų auditą, įvertinti valstybių narių vyriausybių fiskalinės politikos pozicijas, taip pat paskelbtų fiskalinės politikos tikslų įgyvendinimą, be kita ko, stebėdamos nacionalinių skaitinių fiskalinių taisyklių laikymąsi.*
- (12b) *Valstybėms narėms, kurių valiuta euras, derėtų užtikrinti, kad jos turėtų fiskalinę įstaigą, kuri, be kita ko, stebėtų jų nacionalinių fiskalinių taisyklių laikymąsi, įskaitant pasinaudojimą atsakomybę ribojančią išlyga.*
- (12c) *Specifinių aplinkybių, kuriomis leidžiama laikinai nesilaikyti skaitinių fiskalinių taisyklių, sąrašas turėtų būti trumpas.*

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

- (12d) *Atsakomybę ribojančiose išlygose, kuriomis leidžiama laikinai nukrypti nuo nacionalinių fiskalinių taisyklių, nurodomos svarbios ir išskirtinės ekonominės aplinkybės ir lengvinantys veiksniai pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, kaip nurodyta Tarybos reglamente (ES) Nr. .../2011, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo.*
- (13) Valstybės narės *ir Europos Sąjunga* turėtų vengti procikliškos fiskalinės politikos, o *fiskalinio konsolidavimo pastangos turėtų būti dedamos daugiausiai ekonomikos pakilimo laikotarpiais*. Šių tikslų lengviau siekti taikant tiksliai apibrėžtas skaitines fiskalines taisykles. *I šias skaitines fiskalines taisykles turėtų būti įtrauktas siekis stiprinti valdžios sektoriaus išlaidų kontrolę.*
- (14) Nacionalinis fiskalinis planavimas gali derėti tiek su prevencine, tiek su korekcine Stabilumo ir augimo pakto dalimis tik tuomet, jei bus priimta daugiametė perspektyva ir visų pirma bus siekiama įgyvendinti vidutinės trukmės biudžeto tikslus. Vidutinės trukmės biudžeto sistemos yra būtinos užtikrinant valstybių narių biudžeto sistemų atitiktį Sąjungos teisės aktams. Vadovaujantis Reglamentu (EB) Nr. 1466/97 ir 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo¹, Stabilumo ir augimo pakto prevencinė ir korekcinė dalys neturėtų būti vertinamos atskirai.
- (14a) *2010 m. kovo ir birželio mėn. Europos Vadovų Taryba priėmė pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo ir užimtumo strategiją „2020 m. Europa“ ir norėjo ją pagrįsti sustiprintu ekonominės politikos koordinavimu. Todėl, kadangi ekonomikos valdymas sulygina valstybės skolą su deficitu, vidutinės trukmės biudžeto sistemos taip pat turėtų padėti palengvinti našta, kuri uždedama ant ateities kartų pečių.*
- (15) Nors metinio biudžeto teisės akto patvirtinimas – pagrindinis biudžeto proceso etapas, per kurį valstybėse narėse priimami svarbūs sprendimai dėl biudžeto, daugumos fiskalinių priemonių poveikis yra gerokai ilgesnis už metinį biudžeto ciklą. Todėl vienerių metų perspektyva yra nepakankamas pagrindas biudžeto politikai vykdyti. Siekiant įvesti Sąjungos biudžeto priežiūros sistemos daugiametę biudžeto perspektyvą, metinės biudžeto teisėkūros planavimas turėtų būti grindžiamas daugiamečiu fiskaliniu planavimu, kuris neatsiejamas nuo vidutinės trukmės biudžeto sistemos, *kuriai taikomi tokie tvarkaraščio nustatymo apribojimai, kurių laikytis pajėgūs ES valstybių narių parlamentai.*
- (15a) *Atsižvelgiant į suteikimo principą, kuriuo vadovaujamasi nustatant Sąjungos kompetencijos ribas pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnį, vidutinės trukmės biudžeto sistemos nustatymas ir daugiamečio fiskalinio plano priėmimas nepanaikina jokios naujai išrinktos vyriausybės galimybės laikotarpiu, kuriam taikomas planas, keisti anksčiau nustatytų politikos alternatyvų, kad atsispindėtų jos pačios prioritetai. Vis dėlto šie prioritetai turėtų būti nustatyti laikantis SESV 126 straipsnyje nustatytų apribojimų.*
- (16) Sutartyje ir ypač Stabilumo ir augimo pakte pateiktos biudžeto priežiūros sistemos nuostatos taikomos visam valdžios sektoriui, kurį sudaro centrinės, regioninės ir vietos valdžios subsektoriai ir socialinio draudimo fondai, kaip apibrėžta Reglamente (EB)

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 6.

Nr. 2223/96. *Valstybių narių nuostatos dėl SESV ir, be kita ko, Stabilumo ir augimo pakte nustatytos biudžeto priežiūros sistemos turėtų būti atnaujinamos pagal tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus.*

- (17) Daugelyje valstybių narių įvykdyta didelė fiskalinė decentralizacija, biudžetinius įgaliojimus perdavus subnacionalinio lygmens valdžios institucijoms. Taip subnacionalinio lygmens valdžios institucijų vaidmuo užtikrinant, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto, tapo gerokai svarbesnis, ir ypatingą dėmesį reikėtų skirti užtikrinimui, kad prievolės ir procedūros, išdėstytos vidaus biudžeto sistemose, būtų deramai vykdomos visuose valdžios sektoriaus subsektoriuose, ypač tose valstybėse narėse, kurioms būdinga didesnė decentralizacija, bet ne tik jose.
- (18) Siekiant veiksmingai skatinti laikytis biudžetinės drausmės ir siekti valstybės finansų tvarumo, biudžeto sistemos turėtų aprėpti visus valstybės finansus. Dėl to *reikėtų pateikti skaidrias ataskaitas dėl* nebiudžetinių fondų ir įstaigų *operacijų, turinčių* poveikio valstybių narių biudžeto būklei trumpuoju arba vidutinės trukmės laikotarpiu. *Numatomas ar galimas jų poveikis valdžios sektoriaus biudžeto balansui ir skolai turėtų būti aiškiai apibrėžtas vidutinės trukmės biudžeto sistemose.*
- (18a) *Komisijai derėtų nuolat atlikti įvertinimus, kaip įgyvendinama ši direktyva. Derėtų nustatyti geriausios praktikos pavyzdžius ir jais dalytis, ypač nepriklausomų fiskalinių įstaigų struktūros ir vaidmens klausimais.*
- (18b) *Šios direktyvos paskirtis ir ypatybės reikalauja, kad jos nuostatos būtų perkeltos į nacionalinę teisę kuo mažiau nukrypstant nuo direktyvos teksto. Nors tai galioja visoms valstybėms narėms, pirmiausia tai taikoma dalyvaujančioms valstybėms narėms.*
- (18c) *Reikia, kad euro zonos valstybės narės į savo nacionalines biudžeto sistemas įdiegtų ne tik elementus, kurie nurodyti šioje direktyvoje visoms valstybėms narėms, bet ir keletą papildomų elementų. Skyriuje dėl specialiųjų euro zonos valstybėms narėms taikomų nuostatų nustatomi šie du elementai: principu „nuo bendro prie atskiro“ pagrįsti biudžeto procesai ir nepriklausomos įstaigos, kurios turi fiskalinės politikos ekspertinių žinių ir kurių užduotis – nepriklausomas stebėjimas, analizė, vertinimai ir prognozės. Euro zonai nepriklausančios valstybės narės gali savanoriškai įdiegti kelis ar visus šiuos papildomus elementus į savo nacionalines biudžeto sistemas.*
- (18d) *Nepažeidžiant valstybių narių, kurių valiuta nėra euras, teisių ir prievolių pagal SESV, jos turėtų turėti teisę taikyti ekonomikos valdymo teisės aktus.*
- (19) Kadangi veiksmo, kurio reikia imtis, tikslo, t. y. vienodo biudžetinės drausmės laikymosi, kaip reikalaujama Sutartimi, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi to tikslo būtų geriau siekti Bendrijos lygiu, laikydamasi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

Dalykas ir apibrėžtys

1 straipsnis Dalykas

Šia direktyva nustatomos išsamios taisyklės, susijusios su valstybių narių biudžeto sistemų ypatumais, kurie yra būtini ***siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi valstybių narių įpareigojimo, susijusio su perviršiniu valdžios sektoriaus deficitu, kaip nurodyta SESV 126 straipsnio 1 dalyje, tinkamai atsižvelgiant į atitinkamus protokolus, įskaitant Protokolą Nr. 15.***

2 straipsnis Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų „bendrasis šalies“, „biudžeto deficitas“ ir „investicijos“ apibrėžtys pateiktos Sutarčių Protokolo (Nr. 12) dėl perviršinio deficito procedūros 2 straipsnyje.

Be to, ***taikomos šios apibrėžtys:***

- a) ***dalyvaujančios valstybės narės – valstybės narės, kurių valiuta yra euras;***
- b) ***valstybės narės, kurioms taikoma nukrypti leidžianti nuostata – nedalyvaujančios valstybės narės;***
- c) „biudžeto sistema“ – susitarimų, procedūrų ir institucijų, kuriais paremta vykdoma valdžios sektoriaus biudžeto politika, visuma, t. y.:
 - i) biudžeto apskaitos ir statistinės atskaitomybės sistemos;
 - ii) taisyklės ir procedūros, kuriomis reguliuojamas biudžeto planavimui skirtų prognozių rengimas;
 - iii) nacionalinės skaitinės fiskalinės taisyklės, kuriomis ***fiskalinės politikos vykdymas suderinamas su atitinkamomis valstybės narės prievolėmis pagal SESV, išreikštomis*** suminiu biudžeto vykdymo rodikliu, kaip antai valdžios sektoriaus biudžeto deficitas, skolinimasis, skola arba vienas svarbiausių jų komponentų;
 - iv) biudžeto procedūros, apimančios procedūrinės taisyklės, kuriomis visais etapais ***remiasi*** biudžeto procesas;

- v) vidutinės trukmės biudžeto sistemos, kaip specialus nacionalinių biudžeto procedūrų rinkinys; taikant šias procedūras fiskalinė politika formuojama numatant ilgesnį nei metinio biudžeto ciklo laikotarpį, taip pat nustatomi politikos prioritetai ir vidutinės trukmės biudžeto tikslai;
- vi) **nepriklausomo stebėjimo**, analizių, **vertinimų ir patvirtinimo** tvarka siekiant didesnio biudžeto proceso elementų skaidrumo, įskaitant, *inter alia*, nepriklausomų **institucijų, turinčių fiskalinės politikos ekspertinių žinių**, arba institucijų, veikiančių biudžeto politikos srityje, įgaliojimus;
- vii) mechanizmai ir taisyklės, kuriais reguliuojami valdžios sektoriaus subsektorių valdžios institucijų fiskaliniai santykiai.

2a straipsnis

Valstybės narės, kurioms taikoma nukrypti leidžianti nuostata

Valstybė narė, kuriai taikoma nukrypti leidžianti nuostata, gali taikyti taisykles, išdėstytas šioje direktyvoje ir taikytinas dalyvaujančioms valstybėms narėms, ir tuo atveju apie tai atitinkamai praneša Komisijai. Toks pranešimas skelbiamas Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje. Pradedant diena po tokio viešo paskelbimo atitinkama valstybė narė laikoma dalyvaujančia valstybe nare pagal šią direktyvą.

II SKYRIUS

Apskaita ir statistika

3 straipsnis

1. **Siekiant užtikrinti, kad būtų laiku pateikiamos tikslios ataskaitos dėl metinių ir ketvirčio Europos sąskaitų sistema (ESS) grindžiamų valdžios sektoriaus duomenų, kaip reikalaujama pagal ESS duomenų perdavimo programą**, valstybės narės įdiegia nacionalines viešojo sektoriaus apskaitos sistemas, **kuriose apskaita grindžiama kaupimo principu ir** kurios visapusiškai ir nuosekliai aprėpia visus valdžios sektoriaus subsektorius, kaip apibrėžta Reglamentu (EB) Nr. 2223/96 (ESS 95) **11**. Šioms **11** sistemoms taikoma **nepriklausoma** kontrolė ir auditas.
 - 1a. **Be to, kad vykdo 3 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus, dalyvaujančios valstybės narės užtikrina, kad jų viešojo sektoriaus apskaitos sistemoms būtų taikoma nepriklausoma kontrolė ir auditas.**
 - 1b. **Valstybės narės kryptingai siekia patvirtinti tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus per trejus metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos.**
 - 1c. **Valstybės narės užtikrina profesinę nacionalinių statistikos institucijų nepriklausomybę, laikantis Europos statistikos praktikos kodekso, kaip išdėstyta**

Reglamente (EB) Nr. 223/2009, ir profesinę nacionalinių audito institucijų nepriklausomybę, laikantis Reglamento (EB) Nr. 479/2009 nuostatų dėl statistinių duomenų, naudojamų vykdant perviršinio deficito procedūrą, kokybės. Tam reikalinga bent:

- a) **nuo politinių rinkimų rezultatų nepriklausančios skaidrios įdarbinimo ir atleidimo iš pareigų procedūros;**
- b) **kasmet skiriami biudžeto asignavimai;**
- c) **ne vėliau kaip prieš metus nustatyta statistinės informacijos skelbimo data.**

2. Valstybės narės užtikrina, kad visų valdžios sektoriaus subsektorių fiskaliniai duomenys būtų laiku ir reguliariai viešai skelbiami. Visų pirma, valstybės narės skelbia:

- a) **■ fiskalinius ■ grynųjų pinigų apskaitos principu paremtus duomenis (arba lygiaverčius viešojo sektoriaus apskaitos duomenis, jei grynaisiais pinigais paremtų duomenų neturima) tokiu dažnumu:**

– centrinės valdžios ir regionų valdžios institucijų bei socialinio draudimo fondų, atskirai nurodant kiekvieną jų subsektorių – kas mėnesį iki kito atitinkamo mėnesio pabaigos; taip pat

– vietos valdžios institucijų ir kitų nebiudžetinių fondų – kas ketvirtį per mėnesį po atitinkamo ketvirčio pabaigos;

- b) išsamią derinamąją lentelę, kurioje parodyti perėjimo nuo pinigų apskaitos principu paremtų duomenų prie ESS 95 grindžiamų duomenų elementai.

III SKYRIUS

Prognozės

4 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad fiskalinis planavimas būtų grindžiamas tikroviškais makroekonominėmis ir biudžeto prognozėmis, parengtomis naudojantis pačia naujausia informacija, **įskaitant nacionalines prognozes, jei jos naujesnės nei Komisijos prognozės.** Biudžeto planavimas grindžiamas labiausiai tikėtiniu makroekonominio fiskaliniu scenarijumi arba atsargesniu scenarijumi, išsamiai nurodant nukrypimus nuo labiausiai tikėtino makroekonominio fiskalinio scenarijaus. Makroekonominės ir biudžeto prognozės rengiamos atsižvelgiant, jei tikslinga, į Komisijos ir kitų nepriklausomų institucijų prognozes. **Atliekamas palyginimas su Komisijos prognoze ir paaiškinami ženklūs** pasirinkto makroekonominio scenarijaus ir Komisijos prognozės skirtumai, **ypač jei išorinių kintamųjų dydis arba jo augimas, turintis ženklų tarpvalstybinį makroekonominį poveikį, gerokai nukrypsta nuo Komisijos prognozėse nurodytų verčių.**

- 1a. **Komisija viešai skelbia metodiką, prielaidas ir parametrus, kuriais grindžiamos jos makroekonominės ir biudžeto prognozės.**
- 1b. **Siekiant padėti valstybėms narėms parengti jų biudžeto prognozes, Komisija pateikia atitinkamos trukmės laikotarpio ES išlaidų ir įplaukų prognozes.**
2. Fiskaliniam planavimui skirtos makroekonominės ir biudžeto prognozės apima alternatyvius makroekonominius scenarijus, kad būtų galima analizuoti fiskalinių kintamųjų raidą skirtingomis ekonominėmis sąlygomis. Rengiant makroekonominės ir biudžeto prognozes naudotų alternatyvių scenarijų rūšių įvairovė priklauso nuo ankstesnių prognozių patikimumo, **be to, siekiama atsižvelgti į makroekonominio disbalanso poveikį, jei jis nustatytas remiantis, be kita ko, ... m. ... d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. .../2011 dėl makroekonominio disbalanso prevencijos ir naikinimo.**
3. **Prieš rengdamos makroekonominės ir biudžeto prognozes, kiekviena valstybė narė ir Komisija gali nuspręsti susitarti dėl prognozių rengimo metodikos bei prielaidų, į kurias bus atsižvelgiama, tipų ir įvairovės.** Valstybės narės **nurodo, kokia institucija atsako už prognozių paskelbimą,** viešai skelbia fiskalinio planavimo tikslais parengtas oficialias makroekonominės ir biudžeto prognozes, įskaitant metodiką, prielaidas ir parametrus, kuriais **šios prognozės paremtos.**
4. Valstybės narės reguliariai vykdo fiskaliniam planavimui skirtų makroekonominių ir biudžeto prognozių auditą, **atliekamą nepriklausomų institucijų,** įskaitant **savo pačių prognozių tikslumo ex post** vertinimą. **Šio audito rezultatai nedelsiant skelbiami viešai ir į juos tinkamai atsižvelgiama ateityje rengiant makroekonominės ir biudžeto prognozes.**

Dalyvaujančios valstybės narės ne tik vykdo nurodytus įpareigojimus, bet ir užtikrina, kad nepriklausomas subjektas, pvz., nepriklausoma viešoji įstaiga, atliktų jų pačių ankstesnių prognozių tikslumo auditą. Auditas atliekamas vieną kartą per metus. Tokio **nepriklausomo** audito rezultatai skelbiami viešai.

- 4a. **Eurostatas bent kartą per tris mėnesius skelbia informaciją apie valstybių narių skolos ir deficito dydį ir jų pokyčius.**
- 4b. **Jei trejus metus iš eilės Komisijos prognozės ženkliai tiksliau atspindi tikrąją ekonominę veiklą nei dalyvaujančių valstybių narių prognozės, Tarybai priėmus atitinkamą sprendimą šios valstybės narės privalo naudotis Komisijos prognozėmis kaip savo biudžeto planavimo pagrindu arba naudotis nepriklausomų nacionalinių institucijų prognozėmis.**

Taryba stebi padėtį ir panaikina pagal pirmą pastraipą priimtą sprendimą, jei ji mano, kad valstybė narė parengia prognozes, tinkamai tenkinančias šio straipsnio reikalavimus.

IV SKYRIUS

Nacionaliniai įsipareigojimai. Nacionalinės skaitinės fiskalinės taisyklės

5 straipsnis

Valstybės narės nustato *nacionalines privalomas* skaitines fiskalines taisykles, kuriomis veiksmingai skatinama *daugiamečiu laikotarpiu* laikytis Sutartyje, *įskaitant prie Sutarties pridėtus protokolus*, įtvirtintų atitinkamų įsipareigojimų biudžeto politikos srityje. Tokiomis taisyklėmis, be kita ko, numatoma:

- a) pagal Sutartį nustatytų *principų dėl* deficito ir skolos ■ laikymasis;
- b) daugiamečio fiskalinio planavimo sistemos, įskaitant *diferencijuotų* vidutinės trukmės biudžeto tikslų laikymąsi, priėmimas.

6 straipsnis

Nepažeidžiant Sutarties nuostatų, susijusių su Sąjungos biudžeto priežiūros sistema, *valstybių narių, kurioms taikoma nukrypti leidžianti nuostata, nacionalinėse* skaitinėse fiskalinėse taisyklėse patikslinami šie elementai:

- a) siektinų rodiklių apibrėžimas ir taisyklių taikymo sritis;
- b) veiksminga ir laiku atliekama taisyklių laikymosi stebėseną, kurią vykdo, pvz., nepriklausomos *įstaigos* – nacionalinės biudžeto tarnybos arba institucijos, veikiančios biudžeto politikos srityje;
- c) taisyklių nesilaikymo pasekmės – *aiškiai numatomi už tai atsakingų valdžios institucijų politiniai ir finansiniai nuostoliai, pvz., baudos šias užduotis atliekančioms valdžios institucijoms.*

■

6a straipsnis

Nepažeidžiant SESV nuostatų dėl Sąjungos biudžeto priežiūros sistemos, dalyvaujančių valstybių narių nacionalinėse skaitinėse fiskalinėse taisyklėse patikslinami šie elementai:

- a) *siektinų rodiklių apibrėžimas ir taisyklių taikymo sritis;*
- b) *veiksminga ir laiku atliekama taisyklių laikymosi stebėseną, kurią vykdo nepriklausomos įstaigos arba institucijos, veikiančios biudžeto politikos srityje;*
- c) *taisyklių nesilaikymo pasekmės – aiškiai numatomi už tai atsakingų valdžios institucijų politiniai ir finansiniai nuostoliai, pvz., baudos šias užduotis atliekančioms valdžios institucijoms.*

7 straipsnis

Valstybių narių metinio biudžeto teisės aktas atitinka jų galiojančiomis *nacionalinėmis* skaitinėmis fiskalinėmis taisyklėmis nustatytus apribojimus.

V SKYRIUS

Vidutinės trukmės biudžeto sistemos

8 straipsnis

1. Siekdamas užtikrinti, kad nacionalinis fiskalinis planavimas atitiktų daugiamečio fiskalinio planavimo perspektyvą, valstybės narės sukuria *autoritetinių subjektų įvertintas* veiksmingas vidutinės trukmės biudžeto sistemas, kuriomis būtų numatytas bent *ketverių* metų fiskalinio planavimo laikotarpis.
2. Vidutinės trukmės biudžeto sistemose numatomos procedūros tam, kad būtų parengta:
 - a) visapusiški ir skaidrūs daugiamečiai biudžeto tikslai, išreikšti kaip valdžios sektoriaus deficitas, skola, *išlaidos* ar bet koks kitas suminis fiskalinis rodiklis, užtikrinant jų atitiktį IV skyriuje numatytiems galiojančioms fiskalinėms taisyklėms;
 - b) išsamios visų pagrindinių išlaidų ir įplaukų straipsnių projekcijos pagal valdžios sektoriaus subsektorius, apimančios biudžetinius metus arba ilgesnį laikotarpį ir grindžiamos *nepakitusios ir pakitusios politikos prielaidomis*;
 - c) pareiškimas apie vyriausybės vidutinės trukmės prioritetus, išdėstytus pagal pagrindinius įplaukų ir išlaidų straipsnius ir pagal valdžios sektoriaus subsektorius, parodant, kaip užtikrinamas koregavimas siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo, palyginti su *nepakitusios ir pakitusios politikos prielaidomis* grindžiamomis projekcijomis;

ca) nuomonė, kaip siūlomos priemonės paveiks ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą.
3. Projekcijos, priimtose laikantis vidutinės trukmės biudžeto sistemos, grindžiamos tikroviškomis makroekonominėmis ir biudžeto prognozėmis pagal III skyrių.

9 straipsnis

Metinio biudžeto teisėkūra atitinka vidutinės trukmės biudžeto sistemos nuostatas. Konkrečiai, įplaukų ir išlaidų projekcijos ir prioritetai, parengti laikantis vidutinės trukmės biudžeto sistemos, kaip nurodyta 8 straipsnio 2 dalyje, yra metinio biudžeto rengimo pagrindas. Bet koks nukrypimas nuo šių nuostatų deramai pagrindžiamas.

9a straipsnis

Ši direktyva jokiai naujai išrinktai vyriausybei neužkerta kelio vidutinės trukmės biudžeto sistemai atnaujinti, kad joje atsispindėtų jos nauji politikos prioritetai, su sąlyga, kad:

- a) **valstybės skolos ir BVP santykis pakankamai mažėja ir patenkinamai sparčiai artėja prie pamatinės vertės;**
- b) **valstybės biudžeto būklė toliau artėja link vidutinės trukmės biudžeto tikslų, nustatytų remiantis Reglamentu (EB) Nr. 1466/1997.**

Valstybė narė pažymi skirtumus lyginant su ankstesne vidutinės trukmės biudžeto sistema.

VI SKYRIUS

Valdžios sektoriaus finansų skaidrumas ir
visapusiška biudžeto sistemų taikymo sritis

10 straipsnis

Valstybės narės užtikrina, kad visos priemonės, kurių imtasi laikantis II, III ir IV skyrių, būtų nuosekliai ir visapusiškai taikomos visuose valdžios sektoriaus subsektoriuose. Tai visų pirma reiškia apskaitos taisyklių ir procedūrų, duomenų skelbimo tvarkaraščių nuoseklumą, jų pagrindinių duomenų rinkimo ir tvarkymo sistemų vientisumą.

11 straipsnis

Valstybės narės sukuria tinkamus atskirų valdžios sektoriaus subsektorių koordinavimo mechanizmus, siekdamos užtikrinti, kad vykdant fiskalinį planavimą, rengiant biudžeto prognozes ir diegiant daugiametį planavimą visų pirma pagal daugiametę biudžeto sistemą, būtų užtikrinta nuosekli visų valdžios sektoriaus subsektorių aprėptis.

12 straipsnis

1. **Nacionalinės skaitinės fiskalinės taisyklės parengiamos siekiant užtikrinti, kad siektini fiskaliniai rodikliai būtų taikomi visiems valdžios sektoriaus subsektoriams ir atitiktų valstybių narių įsipareigojimus pagal Stabilumo ir augimo paktą.**
2. Siekiant skatinti fiskalinę atskaitomybę, aiškiai nustatoma atskirų valdžios sektoriaus subsektorių valdžios institucijų atsakomybė biudžeto srityje.

13 straipsnis

1. Į įprastą biudžeto procesą įtraukiamos visos nebiudžetinių fondų ir įstaigų operacijos. Tai reiškia, kad išsami informacija apie šiuos fondus ir operacijas įtraukiama į standartinius biudžeto dokumentus, platinamus fiskalinio planavimo tikslais, ypač siekiant aptarti vidutinės trukmės biudžeto sistemą ir metinio biudžeto teisėkūrą.
2. Valstybės narės skelbia išsamią informaciją apie mokesčių išlaidų poveikį įplaukoms.

3. Valstybės narės skelbia informaciją apie visų valdžios sektoriaus subsektorių *turtą ir* neapibrėžtuosius įsipareigojimus (įskaitant valstybės garantijas, *dalyvavimo kapitalą, valstybės nuosavybę, be kita ko, nekilnojamąjį turtą, veiksnias ir* neveiksnius paskolas), kurie gali turėti didelį poveikį valstybės biudžetui, *bei* apie *turtą ir* įsipareigojimus, susijusius su valstybinių įmonių veikla, įskaitant jų apimtį ■ .

VIIa SKYRIUS

Specialios nuostatos, taikomos dalyvaujančioms valstybėms narėms

13a straipsnis

1. ***Dalyvaujančios valstybės narės greta savo įsipareigojimų pagal šią direktyvą ir jų nepažeisdamos į savo biudžeto sistemas įtraukia:***
- a) ***konsoliduotą metodą, t.y. biudžeto metodą, pagal kurį pradedama nuo susitarimo dėl visos grynujų išlaidų sumos, o tada ji paskirstoma pagal išlaidų asignavimus įvairioms ministerijoms, vyriausybinėms agentūroms, nebiudžetiniams fondams, vietos ir regionų valdžios institucijoms ir kuris taip padeda užtikrinti, kad būtų konsoliduotai laikomasi grynujų išlaidų ribų;***
 - b) ***biudžeto politikos srityje veikiančią nepriklausomą įstaigą ar instituciją, kurios užduotis – atlikti nepriklausomą stebėseną, analizę, teikti vertinimus ir prognozes visose vidaus fiskalinės politikos srityse, kurios gali turėti poveikį tam, kaip euro zonos valstybė narė laikosi savo įsipareigojimų, kylančių iš SESV 121 ir 126 straipsnių ir kitų teisės aktų bei priemonių, priimtų pagal bet kurį šių straipsnių arba pagal SESV 136 straipsnį.***
2. ***Be to, valstybės narės, kurioms taikoma leidžianti nukrypti nuostata, greta savo įsipareigojimų pagal šią direktyvą ir jų nepažeisdamos gali savo noru įtraukti bet kurį ar visus pirmiau paminėtus elementus į savo biudžeto sistemas pagal 2a straipsnyje nurodytą procedūrą.***

VII SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

14 straipsnis

1. Valstybės narės priima nuostatas, būtinas, kad būtų laikomasi šios direktyvos, ne vėliau kaip ***2012 m. gruodžio 31 d. Dalyvaujančios valstybės narės įgyvendina šios direktyvos reikalavimus priimdamos arba iš dalies pakeisdamos atitinkamus nacionalinius teisės aktus iki 2013 m. gruodžio 31 d. Visos valstybės narės nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą bei pateikia tų nuostatų ir šios direktyvos atitikties lentelę.***

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

- 1a. *Valstybių narių atitinkamų įpareigojimų pagal SESV ir jos protokolus paaiškinimo tikslais šios direktyvos 5, 6 ir 7 straipsniai taikomi toms valstybėms narėms, kurios yra įsivedusios eurą arba planuoja įsivesti eurą, kaip rodo jų narystė VKM II. Kitos valstybės narės gali įsipareigoti laikytis šių nuostatų, apie tai pranešdamos Komisijai ne vėliau kaip likus trims mėnesiams iki šios direktyvos įsigaliojimo arba po to, taikant pranešimo prieš tris mėnesius terminą.*
2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstą.

14a straipsnis

Praėjus trejiems metams po 14 straipsnyje nurodytos nuostatų perkėlimo datos Komisija paskelbia ataskaitą, kurioje įvertinamas nuostatų, būtinų šios direktyvos laikymuisi, įgyvendinimas.

Ataskaitoje, be kita ko, įvertinama, kiek veiksmingos nuostatos dėl:

- a) *reikalavimo taikyti grynujų pinigų apskaitos principu paremtus fiskalinius duomenis visiems valdžios sektoriaus subsektoriams;*
- b) *makroekonominių prognozių tikslumo po ex post įvertinimo;*
- c) *skaitinių fiskalinių taisyklių struktūros ir veiksmingumo;*
- d) *fiskalinių įstaigų struktūros ir veiksmingumo;*
- e) *valdžios sektoriaus finansų bendro skaidrumo lygio.*

15 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

16 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

